PRŮZKUM EXPORT 2024

Závěrečná zpráva

Září 2024

© Ipsos pro AMSP a EGAP | Exportní strategie a trendy | 09/2024

Pozadí výzkumu

Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR sdružuje na otevřené, nepolitické platformě malé a střední podniky a živnostníky i jejich organizace z celé České republiky. Kromě návrhů legislativy se zabývá také tématy jako je export, inovace, financování či vzdělávání.

Ve spolupráci se svými partnery AMSP ČR průběžně realizuje projekty cílené na aktuální otázky ve své oblasti působení, podporované výzkumy trhu.

Hlavním cílem výzkumu bylo zmapovat situaci exportujících firem, zejména z hlediska využívání umělé inteligence, investic a úvěrů s pojištěním EGAP.

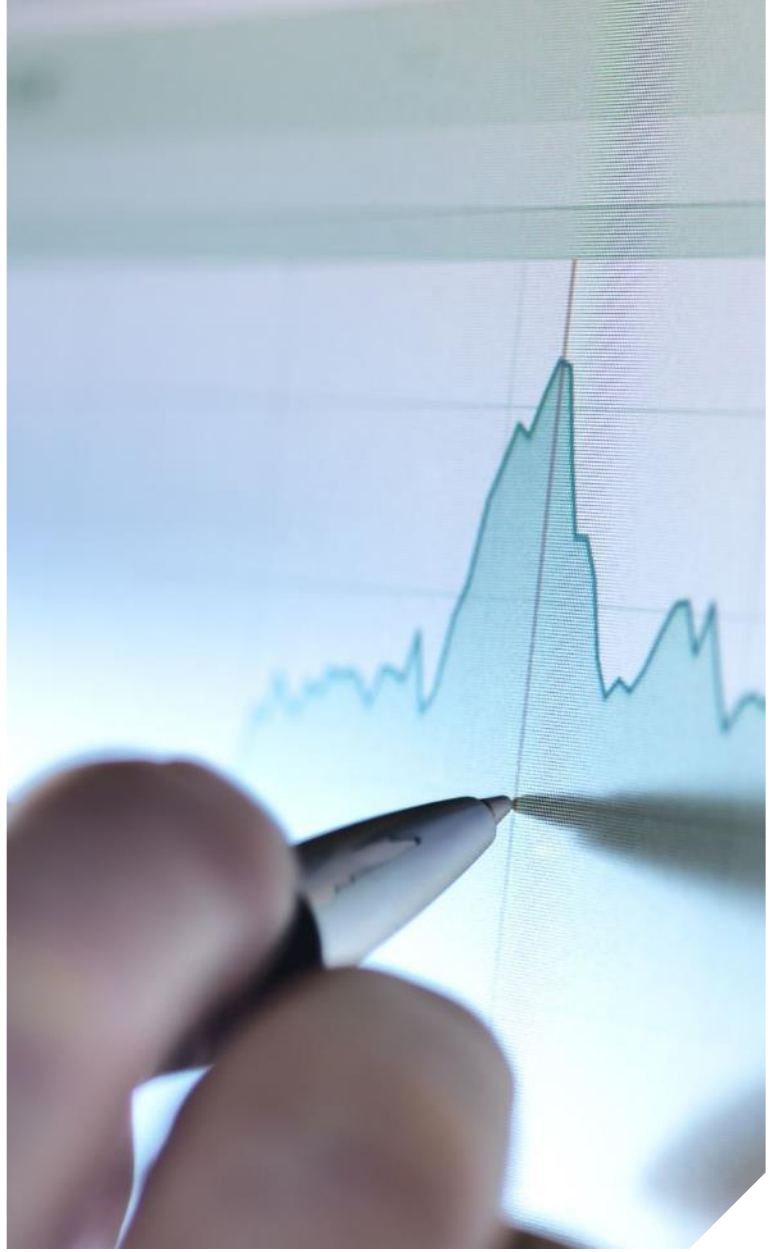

Téma výzkumu a metodologie

Téma výzkumu

Tři primární oblasti výzkumu:

- Exportní aktivity
- Využití AI
- Investice a využití úvěru s pojištěním EGAP

Metodologie

Strukturovaný dotazník o délce 5 minut

- Cílová skupina: majitelé, jednatelé nebo ředitelé malých a středních podniků (4-250 zaměstnanců), které exportují.
- Všechny zobrazené signifikance v 90% intervalu spolehlivosti

Velikost vzorku

Vzorek o velikosti 100 respondentů

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ

01

Shrnutí výsledků

Firmy s 50 až 250 zaměstnanci častěji deklarují, že **využívají,** nebo **plánují využívat, umělou inteligenci** (AI). Ty s **nižším obratem častěji umělou inteligenci** (AI) již v současnosti **využívají** než ty **s vyšším,**

Nejčastěji je **umělá inteligence** (AI) využívána pro **marketing a prodej**.

Jako **největší přínos umělé inteligence** (AI) vnímají firmy **automatizaci**, **zrychlení** či **zjednodušení** společně se **zlevněním**. **Nejčastěji** zmiňovanou **překážkou** jsou obecné **obavy ze zneužití**.

Firmy, **které** v následujících 24 měsících **plánují investovat do** svého **rozvoje**, budou **nejčastěji** investovat do **využití umělé inteligence** (AI) a **automatizace** či **pokročilejších výrobních technologií**. Svůj rozvoj budou pak **financovat nejčastěji** z **vlastních zdrojů**, více než polovina však plánuje využít **bankovní úvěr**.

43 % firem, které plánují v následujících 24 měsících investovat do svého rozvoje a budou ho financovat z bankovního úvěru, **slyšelo o možnosti pojištění EGAP**. Po představení, jaké služby EGAP poskytuje, by **toto pojištění zvažovalo 59 % podniků**.

VÝSLEDKY V DETAILU

02

UMĚLÁ INTELIGENCE

Nejčastěji AI využívají, či plánují využívat, firmy s 50 až 250 zaměstnanci. Firmy s nižším obratem nyní využívají AI častěji než ty s vyšším.

Malé české firmy využívají AI více než větší firmy. U exportních firem je to pak přesně naopak. 1/5 malých firem již nějakou formu AI používá a další ¼ se chystá začít používat v následujících 12 měsících.

Naopak velké firmy jsou spíše opatrnější, ale v následujících 12 měsících se na nástup AI v jejich podnicích masivně připravují.

Během jednoho roku by mělo AI začít využívat až 50 % proexportně zaměřených firem. I toto je signál, že pokud chtějí české firmy být globálně konkurenceschopné, musí začít investovat do AI nástrojů.

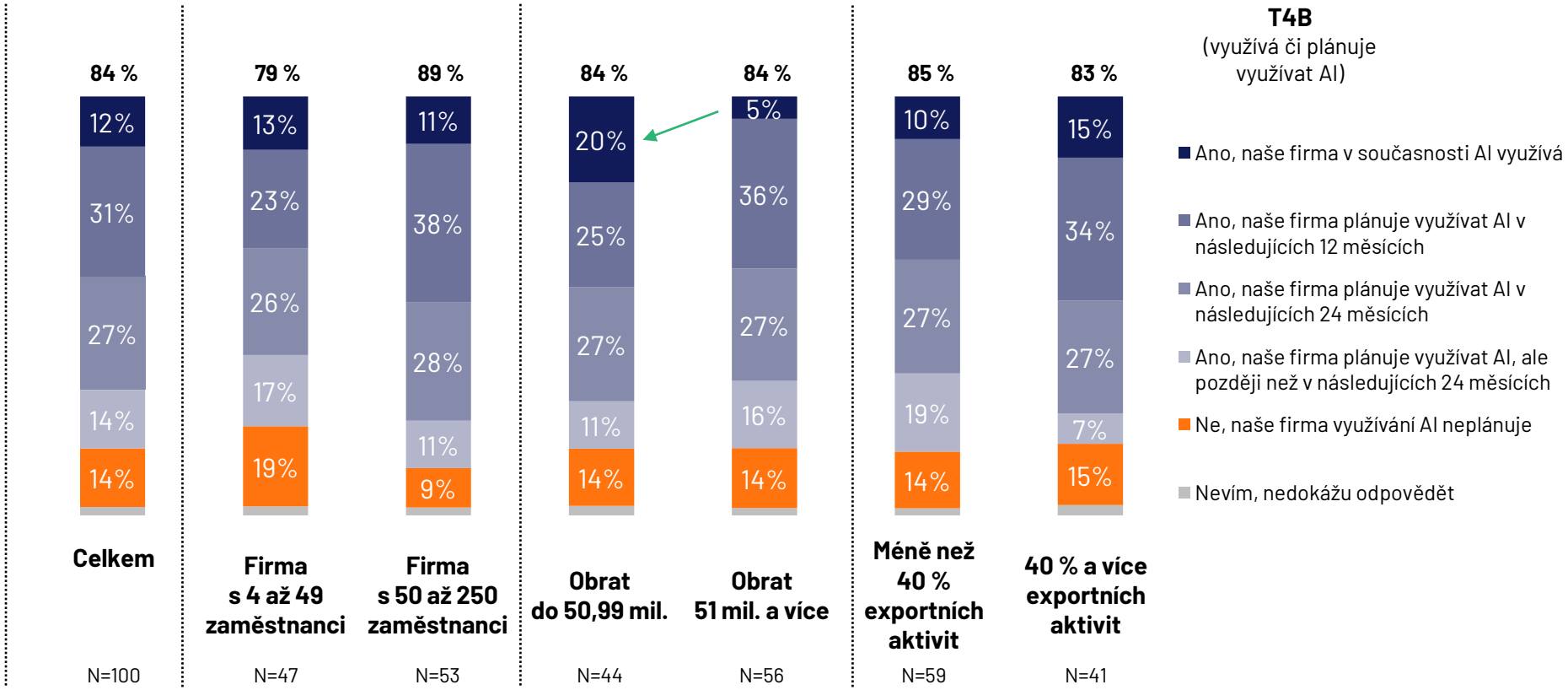

A1. Využívá Vaše firma, či plánuje využívat, umělou inteligenci (AI)?

Statisticky signifikantní

Firmy nejčastěji využívají nebo plánují využívat AI v oblasti marketingu. Méně často pak v rámci automatizace výroby nebo finanční podpory.

České firmy se AI nebojí. AI dominuje zejména oblast marketingu, kde **i skoro každá druhá malá** firma nějaké nástroje používá.

Naopak ve výrobě a ve složitějších aplikacích dominuje využití ve větších firmách a zejména pak proexportně zaměřených. Tento nepoměr může být způsoben i vyššími investicemi do výrobních nástrojů „nové generace."

Zajímavostí pak je větší využití AI pro analýzu dat v malých firmách než ve firmách větších.

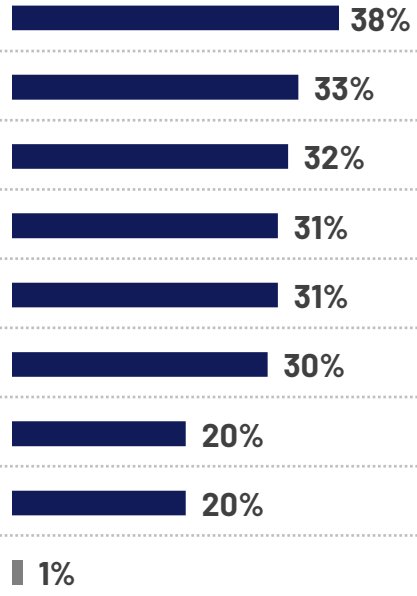

	Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 250 zaměstnanci	Obrat do 50,99 mil.	Obrat 51 mil. a více	Méně než 40 % exportu	40 % a více exportu
Marketing a prodej	41 %	36 %	46 %	32 %	38 %	38 %
Automatizace zpracování dat	35 %	32 %	24 %	40 %	28 %	41 %
Automatické zpracování dokumentů	27 %	36 %	22 %	40 %	40 % ←	21 %
Zákaznický servis	27 %	34 %	27 %	34 %	30 %	32 %
Logistika a doprava	27 %	34 %	27 %	34 %	32 %	29 %
Analýza dat	35 %	26 %	30 %	30 %	32 %	26 %
Finanční podpora	22 %	19 %	19 %	21 %	28 % ←	9 %
Automatizace výroby	5 % →	32 %	11 % →	28 %	12 % →	32 %
Nevím, nedokážu odpovědět	3 %	0 %	0 %	2 %	0 %	3 %
	N=37	N=47	N=37	N=47	N=50	N=34

N=84
(Pouze firmy, které využívají, nebo plánují využívat, AI)

A2. V jakých oblastech Vaše firma umělou inteligenci (AI) využívá? / V jakých oblastech Vaše firma umělou inteligenci (AI) plánuje využívat?

Statisticky signifikantní

Nejčastějším přínosem využití AI je dle firem automatizace, zrychlení a zjednodušení. Největší vnímanou překážkou obavy ze zneužití.

Největší přínos AI firmy vnímají v oblasti **ZRYCHLENÍ nebo ZJEDNODUŠENÍ** například výrobních postupů v rámci automatizace.

To jde ruku v ruce se ZLEVNĚNÍM daného procesu, což je (i z jiných průzkumů vyplývající) nejčastěji uváděná **motivace firem** k zavádění automatizace, digitalizace, a rovněž AI do vlastních procesů.

Současně jsou si firmy vědomy rizik zneužití a kybernetické ne/bezpečnosti.

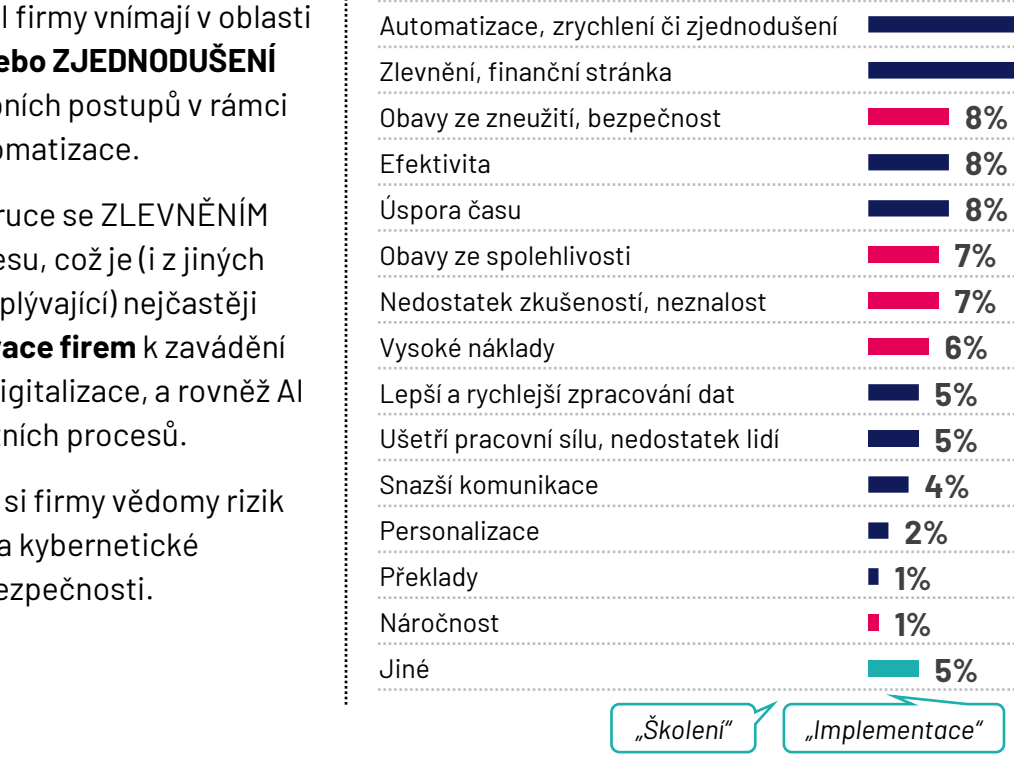

	Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 250 zaměstnanci	Obrat do 50,99 mil.	Obrat 51 mil. a více	Méně než 40 % exportu	40 % a více exportu
Automatizace, zrychlení či zjednodušení	34 %	23 %	23 %	32 %	25 %	32 %
Zlevnění, finanční stránka	11 %	25 %	14 %	21 %	17 %	20 %
Obavy ze zneužití, bezpečnost	6 %	9 %	7 %	9 %	8 %	7 %
Efektivita	9 %	8 %	7 %	9 %	5 %	12 %
Úspora času	11 %	6 %	11 %	5 %	12 %	2 %
Obavy ze spolehlivosti	9 %	6 %	9 %	5 %	3 %	12 %
Nedostatek zkušeností, neznalost	4 %	9 %	7 %	7 %	8 %	5 %
Vysoké náklady	4 %	8 %	7 %	5 %	7 %	5 %
Lepší a rychlejší zpracování dat	6 %	4 %	0 %	9 %	7 %	2 %
Ušetří pracovní sílu, nedostatek lidí	2 %	8 %	2 %	7 %	2 %	10 %
Snazší komunikace	4 %	4 %	2 %	5 %	7 %	0 %
Personalizace	2 %	2 %	0 %	4 %	0 %	5 %
Překlady	2 %	0 %	2 %	0 %	0 %	2 %
Náročnost	2 %	0 %	2 %	0 %	2 %	0 %
Jiné	2 %	8 %	2 %	7 %	5 %	5 %
N=100	N=47	N=53	N=44	N=56	N=59	N=41

A3_open: Jaké konkrétní přínosy nebo naopak překážky či problémy dle Vás využití umělé inteligence (AI) v exportu přináší?

Statisticky signifikantní

Verbatimy na téma konkrétní přínosy či překážky využití AI

„Ušetří pracovní sílu, usnadní přístup k informacím, analýzám.“

„Větší personalizace a rychlejší zpracování dat.“

„Umělá inteligence za nás píše texty, nemusíme platit copywritera.“

„Rozhodně to bude drahé, ale věřím, že to naší společnosti přinese do příštích let jen samá pozitiva.“

„Může ušetřit spoustu peněz a času, ale je to velký risk - nevíme nic o její bezpečnosti apod.“

„Minimalizace nákladů za lidské zdroje.“

„Automatické překlady textů e-shopu. AI dokáže automaticky vyřešit jen část zákaznických dotazů.“

„Máme strach ze zneužití dat, špatného vyhodnocení, resp. ze špatné práce AI. Přínosy vidíme ve zjednodušení procesů a získání více prostoru pracovníků pro jiné činnosti.“

„Ušetří čas a peníze.“

„Lepší komunikace se zahraničními partnery.“

„Snazší komunikace.“

„Není zaručena její 100% spolehlivost.“

A3_open: Jaké konkrétní přínosy nebo naopak překážky či problémy dle Vás využití umělé inteligence (AI) v exportu přináší?
N=100

INVESTICE A EGAP

Do svého rozvoje se chystá investovat 85 % firem. Nejčastěji ty s vyšším obratem.

Do svého rozvoje firmy investují prakticky neustále, forem je celá řada, ale nemohou si obvykle dovolit zcela ustrnout a v rozvoji se zastavit.

V každém případě, odhodlání **investovat do rozvoje** firmy deklarují **více podniky s větším obratem a s větším podílem exportu** na svých aktivitách.

Naopak – **z hlediska počtu zaměstnanců – jsou na tom firmy s rozvojovými záměry velmi podobně**: investovat chtějí jak ty menší (81% firem do 50 zaměstnanců), tak i ty větší v rámci segmentu MSP (89 % firem do 250 zaměstnanců)

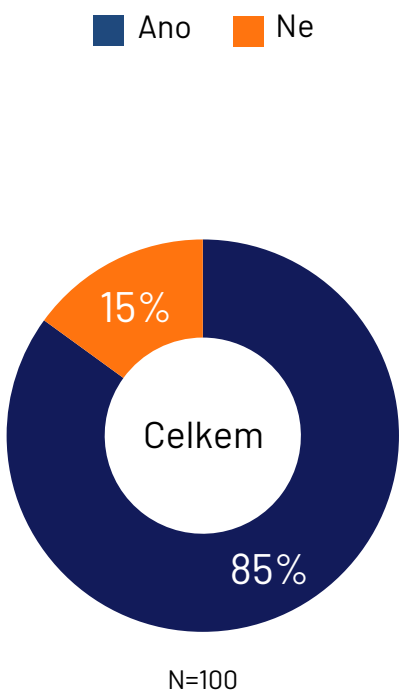

N=100

Počet zaměstnanců

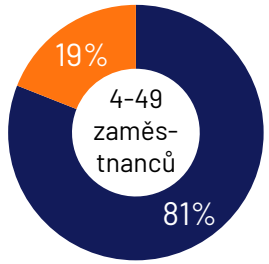

N=47

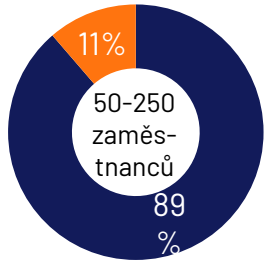

N=53

Podíl exportních aktivit

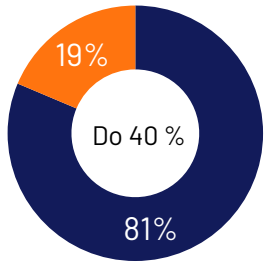

N=59

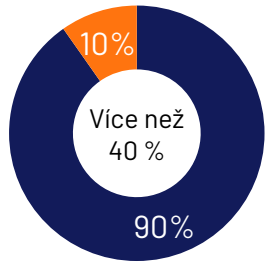

N=41

Obrat v loňském období

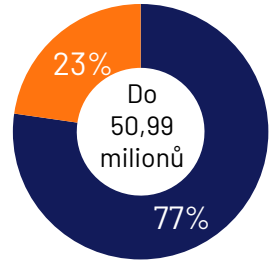

N=44

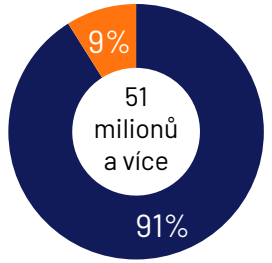

N=56

Q1. Chystáte se během následujících 24 měsíců investovat do rozvoje Vaší firmy?

Statisticky signifikantní

Firmy se nejčastěji chystají investovat do umělé inteligence společně s automatizací či pokročilejšími výrobními technologiemi.

Firmy s rozvojovými záměry nejčastěji plánují investovat do **AUTOMATIZACE či pokročilejší výrobní technologie** a rovněž **do AI .**

Jen třetina firem tím však sleduje navýšení výrobních kapacit, spíše **jde o zlevnění a zefektivnění** stávajících výrob (jak plyne z předchozích slidů).

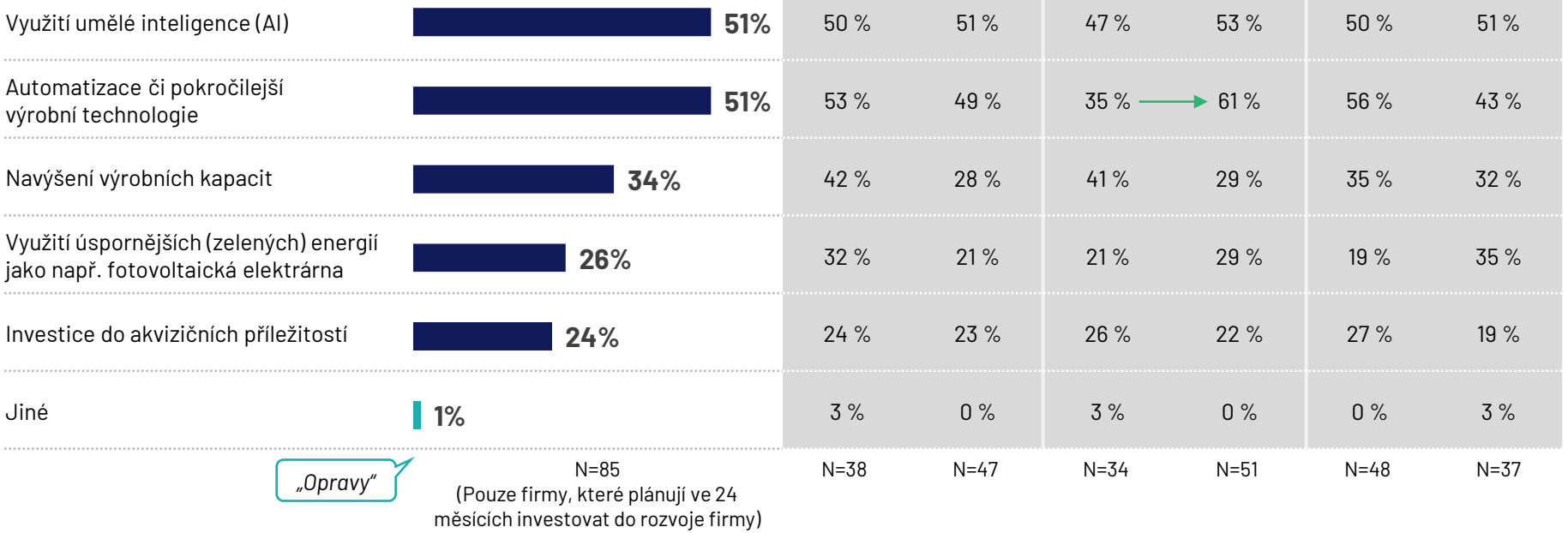

	Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 250 zaměstnanci	Obrat do 50,99 mil.	Obrat 51 mil. a více	Méně než 40 % exportu	40 % a více exportu
Využití umělé inteligence (AI)	50 %	51 %	47 %	53 %	50 %	51 %
Automatizace či pokročilejší výrobní technologie	53 %	49 %	35 % →	61 %	56 %	43 %
Navýšení výrobních kapacit	42 %	28 %	41 %	29 %	35 %	32 %
Využití úspornějších (zelených) energií jako např. fotovoltaická elektrárna	32 %	21 %	21 %	29 %	19 %	35 %
Investice do akvizičních příležitostí	24 %	23 %	26 %	22 %	27 %	19 %
Jiné	3 %	0 %	3 %	0 %	0 %	3 %
	N=38	N=47	N=34	N=51	N=48	N=37

Q1a. V předchozí otázce jste uvedl/a, že se chystáte během následujících 24 měsíců investovat do rozvoje Vaší firmy. Prosím, mohl/a byste uvést, do jakých z následujících oblastí se chystáte investovat?

Statisticky signifikantní

Firmy nejčastěji plánují financovat své investice z vlastních zdrojů kombinovaných s bankovním úvěrem, případně s dotacemi.

Téměř tradičně by firmy financovaly své **investice převážně z VLASTNÍCH ZDROJŮ**, což je pro segment MSP typické (65 %). Navíc zde platí, zdá se, nepřímá úměra: čím menší firma (76 %), tím spíše se spoléhá na vlastní zdroje. Na jedné straně to může brzdit růst firmy, na té druhé jde o silný stabilizační element.

S bankovním ÚVĚREM pracuje napříč spektrem asi **polovina firem.**

Nadstandardní využívání **DOTACÍ** (57 %) je zjevné zejména **u větších exportérů**, kteří vyvážejí více než 40 % své produkce. Rovněž se to týká spíše firem s větším obratem (nad 51 mil. Kč). Potvrzuje se tak, že pro menší firmy nejsou dotace příliš dostupné.

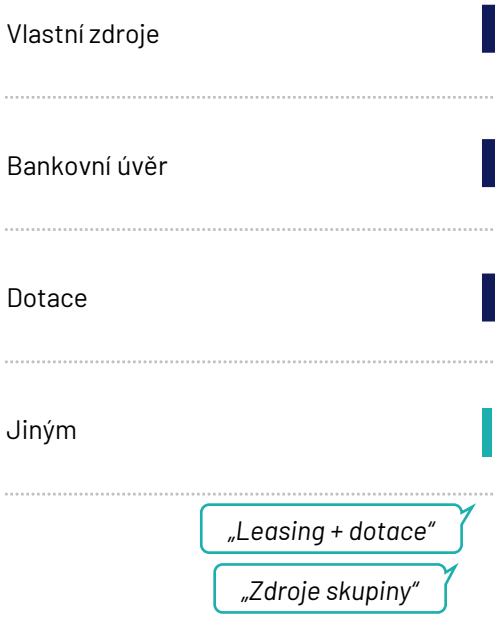

N=85
(Pouze firmy, které plánují ve 24 měsících investovat do rozvoje firmy)

	Firma s 4 až 49 zaměstnanci	Firma s 50 až 250 zaměstnanci	Obrat do 50,99 mil.	Obrat 51 mil. a více	Méně než 40 % exportu	40 % a více exportu
Vlastní zdroje	76 % ←	55 %	68 %	63 %	69 %	59 %
Bankovní úvěr	50 %	57 %	44 %	61 %	52 %	57 %
Dotace	37 %	47 %	32 %	49 %	31 % →	57 %
Jiným	0 %	4 %	0 %	4 %	4 %	0 %
	N=38	N=47	N=34	N=51	N=48	N=37

Q1b. A jakým způsobem plánujete financovat své investice?

Statisticky signifikantní

O využití pojištění úvěru EGAP by uvažovalo 59 % firem, 30 % neví a 11% by o něm vůbec neuvažovalo.

S pojištěním úvěrů většinou lépe umí pracovat velké firmy s vysokým podílem exportu. Je zřejmé, že větší firmy se zkušenostmi s exportními aktivitami znají EGAP a jeho nástroje lépe než firmy, které exportují méně nebo vůbec.

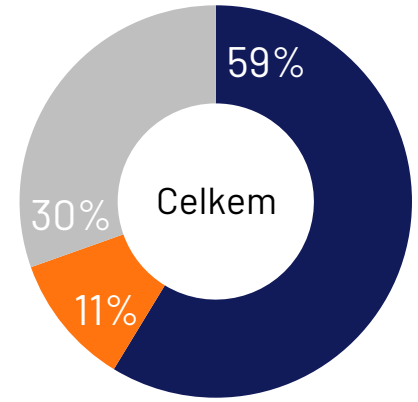

N=46

(Pouze firmy, které plánují ve 24 měsících investovat do rozvoje firmy a hodlají tyto investice financovat pomocí bankovního úvěru)

Počet zaměstnanců

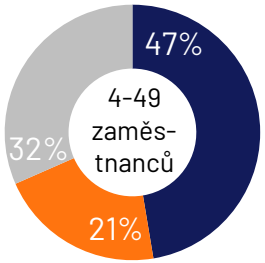

N=19!

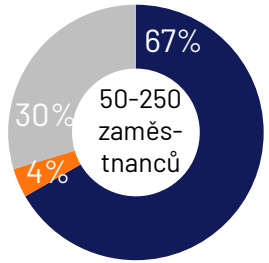

N=27!

Obrat v loňském období

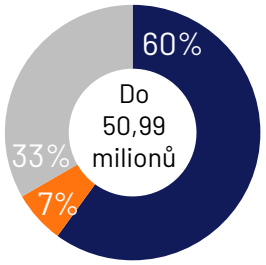

N=15!

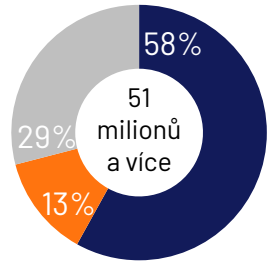

N=31

Podíl exportních aktivit

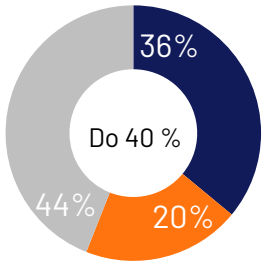

N=25!

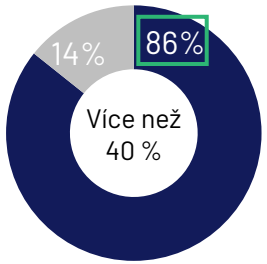

N=21!

Ano, o využití tohoto pojištění bych uvažoval/a – zajímá mě to a kontaktuji EGAP pro více informací.

Ne, o využití tohoto pojištění bych vůbec neuvažoval/a, prosím, uveďte, proč:

Nevím

„Nižší % exportu“

„Nechci si číst podmínky, kličky apod.“

„Poradíme si sami bez placení provize.“

! = Pozor! Nízká báze

Q1d. Uvažoval/a byste o využití výše zmíněného pojištění?

Statisticky signifikantní

STRUKTURA VZORKU

03

Struktura vzorku (1/2) (v %)

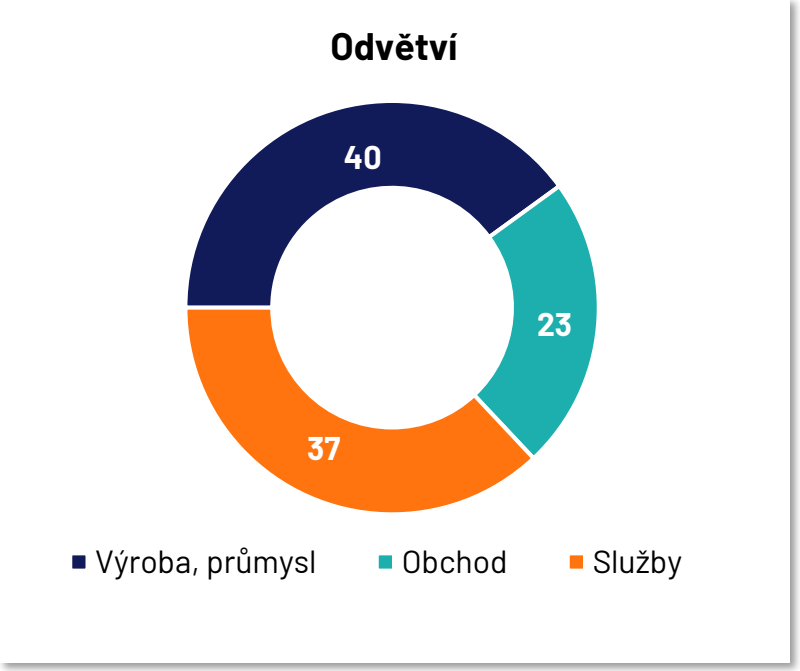

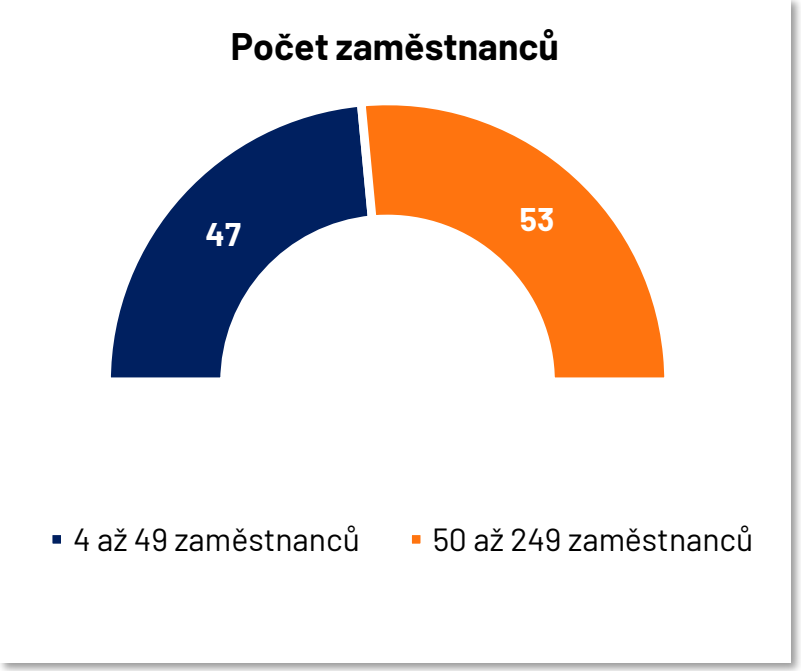

Struktura vzorku (2/2) (v %)

Obrat společnosti

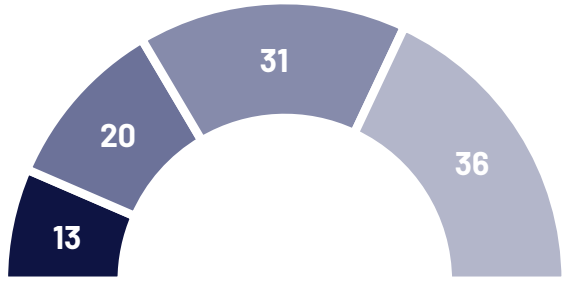

- Do 10,99 mil. Kč
- Do 30,99 mil. Kč
- Do 100,99 mil. Kč
- Více než 101 mil. Kč

Podíl exportních aktivit

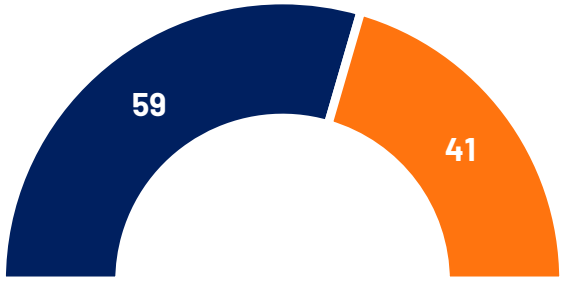

- 1-40 % produkce vyváženo do zahraničí
- Více než 40 % produkce vyváženo do zahraničí